

6 клас - «Історія створення книги»

Автор: Лампіга Алла Віталіївна

Тема: *Історія створення книги.*

Мета: *Дати* відомості про книгу – історичну пам'ятку людства, історію її виникнення та розвиток книгодрукування в Україні. *Популяризувати* книгу – носія інформації. *Виховувати* повагу до історії народу, його внеску в розвиток української культури.

Обладнання: виставка: «книга - наш друг на все життя», ілюстрації до книг.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Оголошення теми і мети уроку.

III. Вивчення нового матеріалу.

Що ж таке книга? Книга – це велике диво, створене людиною. Ще не вміючи читати, ми розглядали малюнки до казок, слухали цікаві історії, які читали нам мами. Щодня ми маємо справу з книгою в школі та вдома. Про все ми дізнаємося з книг. За допомогою них ми можемо зазирнути у майбутнє, дізнатися, як жили у сиву давнину, якими були древні цивілізації.

Якою ж була перша книга? Чи було її надруковано, чи написано від руки, з чого її було зроблено? Ось про це і піде мова на сьогоднішньому уроці. На якому ми розглянемо такі питання:

1. «книги - плитки»
2. «книги - стрічки»
3. «книга з воску»
4. «книга зі шкіри»
5. «берестяна книга»

6. «книга з паперу»
7. Першодрукар Іван Федоров
 - a. Такі книги були знайдені в давньоасирійському місті Ніневії. Писець креслив свої знаки на м'якій глиняній плитці тригранною загостреною паличкою . після цього плитку обпалював гончар. Плитки нумерували, як сторінки, і на кожній проставляли назву.
 - b. Чому книга у Єгиптян мала вигляд стрічки? Тому, що папірус при згинанні ламався, а стрічку можна було скласти в трубку. Вони були у вигляді стрічки кроків зі сто довжиною. Рядки писалися не у довжину стрічки, а у багато стовпчиків. Таку книгу не можна було сховати в кишеню. Її носили в ящичках.
 - c. Воскові книжечки були винайдені ще в часи древніх римлян. Вони мали такий вигляд: декілька табличок – довідок, охайно витесаних всередині, скріплялися шнурками через дірочки, які були пророблені у двох кутках дощечки. Квадратну виїмку кожної дощечки наповнювали воском. Писали на ній сталлюю паличкою – стилем. У кожного школяра того часу була підвішена до пояса така табличка.
 - d. У книг із воску і папірусу з'явився суперник – пергамент. Його можна було різати, згинати, зшивати в книги. Окремі аркуші зшивалися і в такому вигляді вони уже виглядали книгою. Були дуже важкими. Їх приковували залізними ланцюгами до стовпів, щоб ніхто не міг украсти.
 - e. Берестяні книги виникли у нас на Русі в XI столітті. Для їх виготовлення брали берест, кип'ятили його, зшкрібали внутрішній шар кори, а потім обрізали по краях, надаючи правильної форми. Пройшовши таку обробку, берест ставав еластичним і м'яким.
 - f. Паперові фабрики «паперові млини», виникли у Європі у XIII столітті. Вони були не популярними, на них писали лише те, що мало зберігатися недовго. Продовжували писати на пергаменті. Але з розвитком шкіл, університетів, необхідні були книги, і в великій кількості. Тому папір починає витісняти пергамент.
 - g. Датою народження друкарського верстату був 1440 рік. Особлива роль у становленні друкарської справи належить Івану Федорову. Він друкував книги у Московській державі, у власній типографії у Львові, в друкарні князя Костянтина Острозького в Острозі. Виданий ним у Львові «Буквар» - перший у Європі друкований підручник.

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Чим відрізняються книги з воску та книги із стрічки?
2. Яка книга важча берестяна чи із шкіри?
3. Хто такий Іван Федоров?

Вікторина

1. Хто першим винайшов матеріал, що нагадував сучасний папір?
2. З чого виробляли пергамент.
3. Звідки прийшов до нас папір?
4. Хто започаткував книгодрукування?

V. Підсумок уроку.

Минуло багато часу, поки з'явилися друковані книжки.

Тепер книжка всюди поруч з нами. Вона - наш друг і порадник. Шануйте її, друзі, любіть і бережіть, бо в неї вкладено велику працю багатьох людей.□□